

Асоциация на индустриалния капитал в България вчера в медиите

Българска телеграфна агенция

✓ Сивата" икономика в туризма е 26-50 на сто според работодатели от бранша

<http://www.bta.bg/bg/c/VI/id/268971>

София, 19 декември /Екатерина Тотева, БТА/ "Сивата" икономика в туризма е 26-50 на сто, смятат работодатели от бранша. Това показват данни от п...

dariknews.bg

✓ Сивата икономика в бранш туризъм

http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=826473

Според оценките от националните изследвания, направени в рамките на проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, реализиран от Асоциация на индустриалния капитал в България, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор. Всеки десети работодател (11,3%) в национален мащаб счита, че сивото в бранш „Туризмът“ е повече от 75%, други 15,1% говорят за 51-75% сиви практики в бранша, а според 27,2% сивите елементи са между 26 и 50% от дейността в бранша. Но самите работодатели от бранш „Туризмът“ са склонни към даване на по-ниски оценки и като цяло преобладава оценката за 26-50% сиви елементи в бранша. Забелязва се желанието на работодателите от бранш «Туризмът» да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко сиви елементи и повече външно привнесени проблеми.

Туризмът е типичен пример за бранш, търпящ кумулативните негативни ефекти от сиви практики и в други браншове. Поради нематериалния характер на продуктите/услугите, които произвежда, туризмът предразполага в по-висока степен към прилагането на сиви практики. Продуктът на туризма са услугите (настаняване и обслужване в хотели, квартири, ресторанти, други заведения, плажове и т.н.) и дейностите по тяхното изпълнение. Те могат да се отчитат единствено чрез платежните документи, издадени на клиентите. Изтъкнатата продуктова специфика на туризма го прави широко поле за приложение на практики на неформалната икономика. Не случайно една от най-разпространените практики на неформалната икономика в туризма е укриването на платежни документи и обороти с цел реализация на по-високи приходи и печалби.

Според работодателите от бранш „Туризмът“ основните прояви на неформалната икономика в туризма са свързани на първо място с нарушаването на трудовите правоотношения. Най-често посочваният от работодателите пример за сива икономика в туризма са неправилно или неточно съставените трудови договори, работата с удължено работно време, наемането на работници на по-ниско от реалното заплащане и допълнително плащане на „пари под масата“, нередовното изплащане на трудовите възнаграждения, нарушеното право на отход, почивка и отпуск и по-ниското от реалното или изобщо липсата на социално и здравно осигуряване.

Втората основна ниша на сиви практики в бранш „Туризмът“ са финансовите нарушения. Става дума за неиздаване на финансови документи (фактури и касови бележки), отчитане на по-ниски обороти от реалните, отчитане на по-ниска печалба от действителната и големи парични плащания в брой. Както се вижда, основните прояви на неформалната икономика в туризма покриват както финансовите отношения на фирмата, така и отношенията между работодателя и персонала. Стремелът е по незаконен начин да се снижат разходите, за да се увеличат приходите. Работодателите си дават съвсем ясна сметка, че това са наказуеми неща, но въпреки това ги правят, рискувайки репутацията и дори свободата си. Типичното сиво лице на бранша се припознава в три сиви практики: неплащането на пълен размер данъци върху печалбата (според 62,0% от работодателите в бранша); неплащането на пълен размер осигуровки (по мнение на 54,0% от работодателите в бранша) и плащането на пари на ръка (посочена е от 44,0% от работодателите в бранша). Споделената отговорност между работодатели и работници е част от сивото лице на бранша. Според 36% от работодателите от бранша сивите практики тук съществуват, защото това е желанието и на двете пряко ангажирани в туристическите дейности, страни. „Посивяването“ на фирмите се разглежда като изход от кризата. Над 90% от работодателите от бранша са наясно, че "сивата икономика удря по джобовите на всички ни", но 60% считат, че често това е единственият начин за осъществяване на рентабилна дейност.

Сивият сектор в туризма е продукт не само да обективно съществуващите в страната условия за развиване на стопанска дейност. Има някои специфични фактори и проблеми, които допринасят допълнително за разгръщането на сивия сектор в туризма. Това са:

- Наличието на голям брой некатегоризирани туристически обекти;
- Завишената категоризация на някои туристически обекти и лошото качество на предлаганите услуги;
- Неспазването на концесионни договори за плажовете по Черноморието;
- Незаконното строителство и незаконно придобити имоти;
- Наличието на нелицензирани туроператорски и турагентски фирми, които извършват нелегална дейност;
- Разминаванията между цените за българи и чужденци за предлаганата услуга, което е сигнал за нарушаване на човешките права и дискриминация;

- Голямото текучество на кадрите в туристическия бранш, породено от нежеланието на повечето фирми да инвестират в човешкия капитал;

- Сключването на голям брой сделки с недвижими имоти по данъчна оценка, а не по истинската договорна цена;

- Финансовите проблеми на туристическите фирми.

Работодателите от бранш „Туризм“ насочват към няколко основни видове мерки и политики за ограничаване на сивите практики в туризма.

Нужна е промяна в законодателството - по мнението на работодателите от бранша в момента законодателството стимулира към сиви практики и „наказва“ светлия бизнес. В същото време, рискът от разкриване на нарушенията на законодателството е нищожен, а отговорността за тези, които все пак биват „изловени“ - символична. Решението е да се стимулират изрядните и да се въведат много по-строги санкции за нарушителите.

Необходима е спешна промяна на нормативните актове, така че общините да имат повече правомощия. Необходимо е да се провокира обществен дебат за нуждата от по-активно включване на общините в решаването на проблемите и овластяването на общините с повече възможности за контрол върху туристическите обекти, съответно упражняване на по-строг контрол на дейностите на фирмите в бранша.

Важен лост за ограничаване на дела на нелицензираните туроператорски и турагентски фирми е да се обяви ред в регистрацията им и тази информация да бъде дадена на граничните пунктове.

Изходът трябва да се търси в повишения контрол на държавните институции над фирмите и компаниите. От друга страна, е нужен засилен контрол върху публичните институции и чиновници, свързани с този бизнес. Преобладава мнението, че засиленият контрол над сивата икономика и намаляването на данъчната тежест ще подобрят състоянието на фирмите в туризма.

mediapool.bg

✓ Виновна за големия процент сив бизнес в туризма е и държавата

<http://www.mediapool.bg/%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D1%81%D0%B8%D0%B2-%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B2-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D0%B0-%D0%B5-%D0%B8-%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-news187634.html>

Сивият бизнес в туристическия отрасъл е между 26 и 50 на сто, смятат повечето от работодателите в бранша, а според някои от тях стига и до 75 на сто. Вина за това положение обаче има и държавата, чието законодателство в сектора е слабо, а контролът занижен. Това сочи изследване на Асоциация на индустриалния капитал в България, представено в понеделник. Според него след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор.

Всеки десети работодател (11.3%) в национален мащаб смята, че незаконните практики в отрасъла надхвърлят 75 на сто, според 15.1% става въпрос за 51-75% сив бизнес, а според 27.2 процента от фирмите нелегалните елементи обхващат между 26 и 50% от дейността в бранша. Според самите туристически фирми обаче делът на сивия бизнес в отрасъла е 26-50%

Туризмът е типичен пример за бранш, търпящ кумулативните негативни ефекти от сиви практики и в други браншове, сочи изследването. Поради спецификата на услугите си, туризмът предразполага в по-висока степен към прилагането на сиви практики при настаняването и обслужване в хотели и ресторанти и укриване на платежни документи, за да се плащат по-ниски данъци.

Едни от най-честите сиви практики в туризма са неправилно или неточно съставените трудови договори, работата с удължено работно време, наемането на работници на по-ниско от реалното заплащане и допълнително плащане "под масата", нередовното изплащане на трудовите възнаграждения, нарушеното право на отход, почивка и отпуск и по-ниското от реалното или изобщо липсата на социално и здравно осигуряване.

Работодателите си дават сметка, че това е незаконен начин да се снижат разходите и да вдигнат приходите и че това са наказуеми нещо, но го правят, рискувайки репутацията и дори свободата си.

Споделената отговорност между работодатели и работници е част от сивото лице на бранша. Според 36% от работодателите от бранша сивите практики тук съществуват, защото това е желанието и на двете пряко ангажирани в туристическите дейности, страни. "Посивяването" на фирмите се разглежда като изход от кризата. Над 90% от работодателите от бранша са наясно, че "сивата икономика удря по джобовете на всички ни", но 60% считат, че често това е единственият начин за осъществяване на рентабилна дейност.

Допълнително за разгръщането на сивия сектор в туризма обаче спомагат и големият брой некатегоризирани туристически обекти, завишената категоризация на някои туристически обекти и лошото качество на предлаганите услуги, неспазването на концесионни договори за плажовете по Черноморието, незаконното строителство. Проблем са и нелицензираните туроператорски и турагентски фирми, работещи нелегално, разминаванията между цените за българи и чужденци за предлаганата услуга и др.

Според работодателите в бранша е нужна е промяна в законодателството, тъй като то в момента стимулира към сиви практики и "наказва" светлия бизнес. В същото време, рискът от разкриване на нарушенията на законодателството е нищожен, а отговорността за тези, които все пак биват "изловени" – символична, сочи проучването. Решението е да се стимулират изрядните и да се въведат много по-строги санкции за нарушителите.

Необходимо е да се дадат повече правомощия на общините за контрол върху туристическите обекти и фирми в бранша, смятат работодателите.

Исходът трябва да се търси в повишения контрол на държавните институции над фирмите и компаниите. От друга страна, е нужен засилен контрол върху публичните институции и чиновници, свързани с този бизнес. Преобладава мнението, че засиленият контрол над сивата икономика и намаляването на данъчната тежест ще подобрят състоянието на фирмите в туризма.

lev.bg

✓ Сивата икономика в бранш туризъм

http://www.lev.bg/view_article.php?article_id=57603

Според оценките от националните изследвания, направени в рамките на проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, реализиран от Асоциация на индустриалния капитал в България, след строителството, туризъмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор. Всеки десети работодател (11,3%) в национален мащаб счита, че сивото в бранш „Туризмът“ е повече от 75%, други 15,1% говорят за 51-75% сиви практики в бранша, а според 27,2% сивите елементи са между 26 и 50% от дейността в бранша. Но самите работодатели от бранш „Туризмът“ са склонни към даване на по-ниски оценки и като цяло преобладава оценката за 26-50% сиви елементи в бранша. Забелязва се желанието на работодателите от бранш «Туризмът» да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко сиви елементи и повече външно привнесени проблеми.

Туризмът е типичен пример за бранш, търпящ кумулативните негативни ефекти от сиви практики и в други браншове. Поради нематериалния характер на продуктите/услугите, които произвежда, туризмът предразполага в по-висока степен към прилагането на сиви практики. Продуктът на туризма са услугите (настаняване и обслужване в хотели, квартири, ресторанти, други заведения, плажове и т.н.) и дейностите по тяхното изпълнение. Те могат да се отчитат единствено чрез платежните документи, издадени на клиентите. Изтъкнатата продуктова специфика на туризма го прави широко поле за приложение на практики на неформалната икономика. Не случайно една от най-разпространените практики на неформалната икономика в туризма е укриването на платежни документи и обороти с цел реализация на по-високи приходи и печалби.

Според работодателите от бранш „Туризмът“ основните прояви на неформалната икономика в туризма са свързани на първо място с нарушаването на трудовите правоотношения. Най-често посочваният от работодателите пример за сива икономика в туризма са неправилно или неточно съставените трудови договори, работата с удължено работно време, наемането на работници на по-ниско от реалното заплащане и допълнително плащане на „пари под масата“, нередовното изплащане на трудовите възнаграждения, нарушеното право на отход, почивка и отпусък и по-ниското от реалното или изобщо липсата на социално и здравно осигуряване.

Втората основна ниша на сиви практики в бранш „Туризмът“ са финансовите нарушения. Става дума за неиздаване на финансови документи (фактури и касови бележки), отчитане на по-ниски обороти от реалните, отчитане на по-ниска печалба от действителната и големи парични плащания в брой. Както се вижда, основните прояви на неформалната икономика в туризма покриват както финансовите отношения на фирмата, така и отношенията между работодателя и персонала. Стремешът е по незаконен начин да се снижат разходите, за да се увеличат приходите. Работодателите си дават съвсем ясна сметка, че това са наказуеми неща, но въпреки това ги правят, рискувайки репутацията и дори свободата си. Типичното сиво лице на бранша се припознава в три сиви практики: неплащането на пълен размер данъци върху печалбата (според 62,0% от работодателите в бранша); неплащането на пълен размер осигуровки (по мнение на 54,0% от работодателите в бранша) и плащането на пари на ръка (посочена е от 44,0% от работодателите в бранша).

Споделената отговорност между работодатели и работници е част от сивото лице на бранша. Според 36% от работодателите от бранша сивите практики тук съществуват, защото това е желанието и на двете пряко ангажирани в туристическите дейности, страни. „Посивяването“ на фирмите се разглежда като изход от кризата. Над 90% от работодателите от бранша са наясно, че „сивата икономика удря по джобовете на всички ни“, но 60% считат, че често това е единственият начин за осъществяване на рентабилна дейност.

Сивият сектор в туризма е продукт не само да обективно съществуващите в страната условия за развиване на стопанска дейност. Има някои специфични фактори и проблеми, които допринасят допълнително за разгръщането на сивия сектор в туризма. Това са:

- Наличието на голям брой некатегоризирани туристически обекти;
- Завишената категоризация на някои туристически обекти и лошото качество на предлаганите услуги;
- Неспазването на концесионни договори за плажовете по Черноморието;
- Незаконното строителство и незаконно придобити имоти;
- Наличието на нелицензирани туроператорски и турагентски фирми, които извършват нелегална дейност;
- Разминаванията между цените за българи и чужденци за предлаганата услуга, което е сигнал за нарушаване на човешките права и дискриминация;
- Голямото текучество на кадрите в туристическия бранш, породено от нежеланието на повечето фирми да инвестират в човешкия капитал;
- Сключването на голям брой сделки с недвижими имоти по данъчна оценка, а не по истинската договорна цена;
- Финансовите проблеми на туристическите фирми.

Работодателите от бранш „Туризмът“ насочват към няколко основни видове мерки и политики за ограничаване на сивите практики в туризма.

Нужна е промяна в законодателството - по мнението на работодателите от бранша в момента законодателството стимулира към сиви практики и „наказва“ светлия бизнес. В същото време, рискът от разкриване на нарушенията на законодателството

е нищожен, а отговорността за тези, които все пак биват "изловени" - символична. Решението е да се стимулират изрядните и да се въведат много по-строги санкции за нарушителите.

Необходима е спешна промяна на нормативните актове, така че общините да имат повече правомощия. Необходимо е да се провокира обществен дебат за нуждата от по-активно включване на общините в решаването на проблемите и овластяването на общините с повече възможности за контрол върху туристическите обекти, съответно упражняване на по-строг контрол на дейностите на фирмите в бранша.

Важен лост за ограничаване на дела на нелицензираните туроператорски и турагентски фирми е да се обяви ред в регистрацията им и тази информация да бъде дадена на граничните пунктове.

Изходът трябва да се търси в повишения контрол на държавните институции над фирмите и компаниите. От друга страна, е нужен засилен контрол върху публичните институции и чиновници, свързани с този бизнес. Преобладава мнението, че засиленият контрол над сивата икономика и намаляването на данъчната тежест ще подобрят състоянието на фирмите в туризма.

infostock.bg

✓ **Сивата икономика в туризма е от 26% до 50%, смятат работодатели**

<http://www.infostock.bg/infostock/control/news/details/33332>

Сивата икономика в туризма е от 26% до 50%, смятат работодатели от бранша, показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Забелязва се желанието на работодателите от бранш Туризм да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко сиви елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията.

Според оценките от националните изследвания, направени по проект Ограничаване и превенция на неформалната икономика, осъществен от асоциацията, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор.

Всеки десети работодател в национален мащаб смята, че сивото в бранш Туризм е повече от 75% на сто.

Според 27.2% от анкетираните сивите елементи са между 26 и 50% от дейността в бранша.

expert.bg

✓ **Сивата икономика в туризма гони 50 на сто**

<http://news.expert.bg/n372055>

"Сивата" икономика в туризма е 26-50 на сто, смятат работодатели от бранша.

Това показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България, разпространено от пресцентъра на работодателската организация.

Забелязва се желанието на работодателите от бранш "Туризм" да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко "сиви" елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията.

Според оценките от националните изследвания, направени по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от асоциацията, **след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на "сивия" сектор.**

dir.bg

✓ **До 50% сива икономика в туризма**

<http://smart.dir.bg/banks/news.php?type=banks&id=10155184>

"Сивата" икономика в туризма е 26-50 на сто, смятат работодатели от бранша. Това показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Забелязва се желанието на работодателите от бранш "Туризм" да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко "сиви" елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията, цитирани от БТА.

Според оценките от националните изследвания, направени по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от асоциацията, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на "сивия" сектор.

Всеки десети работодател в национален мащаб смята, че "сивото" в бранш "Туризм" е повече от 75 на сто, други 15,1 на сто говорят за 51 - 75 на сто, а според 27,2 на сто "сивите" елементи са между 26 и 50 на сто от дейността в бранша.

Типичното "сиво" лице на бранша се припознава в неплащането на пълен размер данъци върху печалбата и осигуровки, и плащането на пари на ръка. Споделената отговорност между работодатели и работници е част от "сивото" лице на бранша.

Важен лост за ограничаване на дела на нелицензираните туроператорски и турагентски фирми е да се обяви ред в регистрацията им и тази информация да бъде дадена на граничните пунктове.

[piccolo.dir.b](http://piccolo.dir.bg)

✓ **До 50% сива икономика в туризма**

<http://piccolo.dir.bg/news.php?id=10155184>

"Сивата" икономика в туризма е 26-50 на сто, смятат работодатели от бранша. Това показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Забелязва се желанието на работодателите от бранш "Туризм" да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-

малко "сиви" елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията, цитирани от БТА. Според оценките от националните изследвания, направени по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от асоциацията, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на "сивия" сектор.

Всеки десети работодател в национален мащаб смята, че "сивото" в бранш "Туризмът" е повече от 75 на сто, други 15,1 на сто говорят за 51 - 75 на сто, а според 27,2 на сто "сивите" елементи са между 26 и 50 на сто от дейността в бранша. Типичното "сиво" лице на бранша се припознава в неплащането на пълен размер данъци върху печалбата и осигуровки, и плащането на пари на ръка. Споделената отговорност между работодатели и работници е част от "сивото" лице на бранша. Важен лост за ограничаване на дела на нелицензираните туроператорски и турагентски фирми е да се обяви ред в регистрацията им и тази информация да бъде дадена на граничните пунктове.

fakti.bg

✓ До 50 % сив сектор в туризма

<http://fakti.bg/biznes/25666-do-50-siv-sektor-v-turizma>

„Сивата“ икономика в туризма е между 26-50 на сто, смятат работодатели от бранша. Това показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Според оценките от националните изследвания, направени по проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, осъществен от асоциацията, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на „сивия“ сектор.

Всеки десети работодател в национален мащаб смята, че „сивото“ в бранш „Туризмът“ е повече от 75 на сто, други 15,1 на сто говорят за 51 - 75 на сто, а според 27,2 на сто "сивите" елементи са между 26 и 50 на сто от дейността в бранша.

Забелязва се желанието на работодателите от бранш „Туризмът“ да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко „сиви“ елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията.

Типичното „сиво“ лице на бранша се припознава в неплащането на пълен размер данъци върху печалбата и осигуровки, и плащането на пари на ръка. Споделената отговорност между работодатели и работници е част от „сивото“ лице на бранша.

bank-bg.com

✓ „Сивото лице“ на туризма

<http://www.bank-bg.com/sivoto-litse-na-turizma.html>

Според оценките от националните изследвания, направени в рамките на проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, реализиран от Асоциация на индустриалния капитал в България, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор.

Всеки десети работодател (11,3%) в национален мащаб счита, че сивото в бранш „Туризмът“ е повече от 75%, други 15,1% говорят за 51-75% сиви практики в бранша, а според 27,2% сивите елементи са между 26 и 50% от дейността в бранша. Но самите работодатели от бранш „Туризмът“ са склонни към даване на по-ниски оценки и като цяло преобладава оценката за 26-50% сиви елементи в бранша. Забелязва се желанието на работодателите от бранш „Туризмът“ да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко сиви елементи и повече външно привнесени проблеми.

Туризмът е типичен пример за бранш, търпящ кумулативните негативни ефекти от сиви практики и в други браншове.

Поради нематериалния характер на продуктите/услугите, които произвежда, туризмът предразполага в по-висока степен към прилагането на сиви практики.

Според работодателите от бранш „Туризмът“ основните прояви на неформалната икономика в туризма са свързани на първо място с нарушаването на трудовите правоотношения. Най-често посочваният от работодателите пример за сива икономика в туризма са неправилно или неточно съставените трудови договори, работата с удължено работно време, наемането на работници на по-ниско от реалното заплащане и допълнително плащане на „пари под масата“, нередовното изплащане на трудовите възнаграждения, нарушеното право на отход, почивка и отпусък и по-ниското от реалното или изобщо липсата на социално и здравно осигуряване.

Втората основна ниша на сиви практики в бранш „Туризмът“ са финансовите нарушения. Става дума за неиздаване на финансови документи (фактури и касови бележки), отчитане на по-ниски обороти от реалните, отчитане на по-ниска печалба от действителната и големи парични плащания в брой. Както се вижда, основните прояви на неформалната икономика в туризма покриват както финансовите отношения на фирмата, така и отношенията между работодателя и персонала. Стремешът е по незаконен начин да се снижат разходите, за да се увеличат приходите. Работодателите си дават съвсем ясна сметка, че това са наказуеми неща, но въпреки това ги правят, рискувайки репутацията и дори свободата си.

Типичното сиво лице на бранша се припознава в три сиви практики: неплащането на пълен размер данъци върху печалбата (според 62,0% от работодателите в бранша); неплащането на пълен размер осигуровки (по мнение на 54,0% от работодателите в бранша) и плащането на пари на ръка (посочена е от 44,0% от работодателите в бранша).

Споделената отговорност между работодатели и работници е част от сивото лице на бранша. Според 36% от работодателите от бранша сивите практики тук съществуват, защото това е желанието и на двете пряко ангажирани в туристическите дейности, страни.

„Посивяването“ на фирмите се разглежда като изход от кризата. Над 90% от работодателите от бранша са наясно, че "сивата икономика удря по джобовете на всички ни", но 60% считат, че често това е единственият начин за осъществяване на рентабилна дейност.

Сивият сектор в туризма е продукт не само да обективно съществуват в страната условия за развиване на стопанска дейност. Има някои специфични фактори и проблеми, които допринасят допълнително за разгръщането на сивия сектор в туризма. Това са:

- *Наличието на голям брой некатегоризирани туристически обекти;
- *Завишената категоризация на някои туристически обекти и лошото качество на предлаганите услуги;
- *Неспазването на концесионни договори за плажовете по Черноморието;
- *Незаконното строителство и незаконно придобити имоти;
- *Наличието на нелицензирани туроператорски и турагентски фирми, които извършват нелегална дейност;
- *Разминаванията между цените за българи и чужденци за предлаганата услуга, което е сигнал за нарушаване на човешките права и дискриминация;
- *Голямото текучество на кадрите в туристическия бранш, породено от нежеланието на повечето фирми да инвестират в човешкия капитал;
- *Сключването на голям брой сделки с недвижими имоти по данъчна оценка, а не по истинската договорна цена;
- *Финансовите проблеми на туристическите фирми.

Нужна е промяна в законодателството - по мнението на работодателите от бранша в момента законодателството стимулира към сиви практики и „наказва“ светлия бизнес. В същото време, рискът от разкриване на нарушенията на законодателството е нищожен, а отговорността за тези, които все пак биват "изловени" - символична. Решението е да се стимулират изрядните и да се въведат много по-строги санкции за нарушителите.

econ.bg

✓ Сивият сектор в туризма е 26-50 на сто

<http://www.econ.bg/news/article212133/%D1%81%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D1%8F%D1%82-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80-%D0%B2-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D0%B0-%D0%B5-26-50-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%BE>

"Сивата" икономика в туризма е 26-50 на сто, смятат работодатели от бранша. Това показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България, разпространено от пресцентъра на работодателската организация. Забелязва се желанието на работодателите от бранш "Туризмът" да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко "сиви" елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията. Според оценките от националните изследвания, направени по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от асоциацията, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на "сивия" сектор, предаде БТА.

economynews.bg

✓ „Сивото лице“ на туризма – данъци и заплати

<http://www.economynews.bg/%E2%80%9E%D1%81%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B5%E2%80%9D-%D0%BD%D0%B0-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D0%B0-%E2%80%93%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D1%8A%D1%86%D0%B8-%D0%B8-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8-news28520.html>

"Сивата" икономика в туризма е 26-50%, смятат работодатели от бранша, показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Забелязва се желанието на работодателите от бранш "Туризмът" да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко "сиви" елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията.

Според оценките от националните изследвания, направени по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от асоциацията, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на "сивия" сектор. Всеки десети работодател в национален мащаб смята, че "сивото" в бранш "Туризмът" е повече от 75 на сто, други 15,1 на сто говорят за 51 - 75 на сто, а според 27,2 на сто "сивите" елементи са между 26 и 50 на сто от дейността в бранша. Типичното "сиво" лице на бранша се припознава в неплащането на пълен размер данъци върху печалбата и осигуровки, и плащането на пари на ръка. Споделената отговорност между работодатели и работници е част от "сивото" лице на бранша. Сред предложенията на работодателите от бранша за ограничаване на "сивите" практики е спешна промяна на нормативните актове, така че общините да имат повече възможности за контрол върху туристическите обекти. Важен лост за ограничаване на дела на нелицензираните туроператорски и турагентски фирми е да се обяви ред в регистрацията им и тази информация да бъде дадена на граничните пунктове. Сред бранша преобладава мнението, че засиленият контрол над "сивата" икономика и намаляването на данъчната тежест ще подобрят състоянието на фирмите в туризма.

b2bnews.bg

✓ Сивата икономика в бранш туризъм

http://b2bnews.bg/view.php?url=http://www.lev.bg/view_article.php?article_id=57603

Според оценките от националните изследвания, направени в рамките на проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, реализиран от Асоциация на индустриалния капитал в България, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор. Всеки десети работодател (11,3%) в национален мащаб счита, че сивото в бранш „Туризмът“ е повече от 75%, други 15,1% говорят за 51-75% сиви практики в бранша, а според 27,2% сивите

елементи са между 26 и 50% от дейността в бранша. Но самите работодатели от бранш „Туризъм“ са склонни към даване на по-ниски оценки и като цяло преобладава оценката за 26-50% сиви елементи в бранша. Забелязва се желанието на работодателите от бранш «Туризъм» да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко сиви елементи и повече външно привнесени проблеми.

Туризмът е типичен пример за бранш, търпящ кумулативните негативни ефекти от сиви практики и в други браншове. Поради нематериалния характер на продуктите/услугите, които произвежда, туризмът предразполага в по-висока степен към прилагането на сиви практики. Продуктът на туризма са услугите (настаняване и обслужване в хотели, квартири, ресторанти, други заведения, плажове и т.н.) и дейностите по тяхното изпълнение. Те могат да се отчитат единствено чрез платежните документи, издадени на клиентите. Изтъкнатата продуктова специфика на туризма го прави широко поле за приложение на практики на неформалната икономика. Не случайно една от най-разпространените практики на неформалната икономика в туризма е укриването на платежни документи и обороти с цел реализация на по-високи приходи и печалби.

Според работодателите от бранш „Туризъм“ основните прояви на неформалната икономика в туризма са свързани на първо място с нарушаването на трудовите правоотношения. Най-често посочваният от работодателите пример за сива икономика в туризма са неправилно или неточно съставените трудови договори, работата с удължено работно време, наемането на работници на по-ниско от реалното заплащане и допълнително плащане на „пари под масата“, нередовното изплащане на трудовите възнаграждения, нарушеното право на отпих, почивка и отпущ и по-ниското от реалното или изобщо липсата на социално и здравно осигуряване.

Втората основна ниша на сиви практики в бранш „Туризъм“ са финансовите нарушения. Става дума за неиздаване на финансови документи (фактури и касови бележки), отчитане на по-ниски обороти от реалните, отчитане на по-ниска печалба от действителната и големи парични плащания в брой. Както се вижда, основните прояви на неформалната икономика в туризма покриват както финансовите отношения на фирмата, така и отношенията между работодателя и персонала. Стремелът е по незаконен начин да се снижат разходите, за да се увеличат приходите. Работодателите си дават съвсем ясна сметка, че това са наказуеми неща, но въпреки това ги правят, рискувайки репутацията и дори свободата си. Типичното сиво лице на бранша се припознава в три сиви практики: неплащането на пълен размер данъци върху печалбата (според 62,0% от работодателите в бранша); неплащането на пълен размер осигуровки (по мнение на 54,0% от работодателите в бранша) и плащането на пари на ръка (посочена е от 44,0% от работодателите в бранша).

Споделената отговорност между работодатели и работници е част от сивото лице на бранша. Според 36% от работодателите от бранша сивите практики тук съществуват, защото това е желанието и на двете пряко ангажирани в туристическите дейности, страни. „Посивяването“ на фирмите се разглежда като изход от кризата. Над 90% от работодателите от бранша са наясно, че „сивата икономика удря по джобове на всички ни“, но 60% считат, че често това е единственият начин за осъществяване на рентабилна дейност.

Сивият сектор в туризма е продукт не само да обективно съществуващите в страната условия за развиване на стопанска дейност. Има някои специфични фактори и проблеми, които допринасят допълнително за разгръщането на сивия сектор в туризма. Това са:

- Наличието на голям брой некатегоризирани туристически обекти;
- Завишената категоризация на някои туристически обекти и лошото качество на предлаганите услуги;
- Неспазването на концесионни договори за плажовете по Черноморието;
- Незаконното строителство и незаконно придобити имоти;
- Наличието на нелицензирани туроператорски и турагентски фирми, които извършват нелегална дейност;
- Разминаванията между цените за българи и чужденци за предлаганата услуга, което е сигнал за нарушаване на човешките права и дискриминация;
- Голямото текучество на кадрите в туристическия бранш, породено от нежеланието на повечето фирми да инвестират в човешкия капитал;
- Сключването на голям брой сделки с недвижими имоти по данъчна оценка, а не по истинската договорна цена;
- Финансовите проблеми на туристическите фирми.

Работодателите от бранш „Туризъм“ насочват към няколко основни видове мерки и политики за ограничаване на сивите практики в туризма.

Нужна е промяна в законодателството - по мнението на работодателите от бранша в момента законодателството стимулира към сиви практики и „наказва“ светлия бизнес. В същото време, рискът от разкриване на нарушенията на законодателството е нищожен, а отговорността за тези, които все пак биват „изловени“ - символична. Решението е да се стимулират изрядните и да се въведат много по-строги санкции за нарушителите.

Необходима е спешна промяна на нормативните актове, така че общините да имат повече правомощия. Необходимо е да се провокира обществен дебат за нуждата от по-активно включване на общините в решаването на проблемите и овластяването на общините с повече възможности за контрол върху туристическите обекти, съответно упражняване на по-строг контрол на дейностите на фирмите в бранша.

Важен лост за ограничаване на дела на нелицензираните туроператорски и турагентски фирми е да се обяви ред в регистрацията им и тази информация да бъде дадена на граничните пунктове.

Изходът трябва да се търси в повишения контрол на държавните институции над фирмите и компаниите. От друга страна, е нужен засилен контрол върху публичните институции и чиновници, свързани с този бизнес. Преобладава мнението, че засиленият контрол над сивата икономика и намаляването на данъчната тежест ще подобрят състоянието на фирмите в туризма.

✓ Туризмът е на второ място по най-високи нива на сива икономика

<http://inews.bg/%D0%91%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D1%8A%D1%82-%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE-%D0%BC%D1%8F%D1%81%D1%82%D0%BE-%D0%BF%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D0%B9-%D0%B2%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%B8-%D0%BD%D0%B8%D0%B2%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B8%D0%B2%D0%B0-%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0> I.a c.382 i.138326.html

След строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор у нас. Това показват оценките от националните изследвания, направени по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от Асоциацията на индустриалния капитал в България, съобщил БТА.

Сивата икономика в бранша варира между 26-50 на сто, смятат работодателите от сектора.

От проучването на асоциацията става ясно, че работодателите в сектор "Туризм" желаят имиджа на бранша да се подобри и образът му да стане по-приемлив, с по-малко "сиви" елементи и повече външно привнесени проблеми.

✓ Сивата икономика в бранш туризъм

<http://zavarna.bg/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/%D1%81%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%B2-%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%88-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC/31382>

Според оценките от националните изследвания, направени в рамките на проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, реализиран от Асоциация на индустриалния капитал в България, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор. Всеки десети работодател (11,3%) в национален мащаб счита, че сивото в бранш „Туризм“ е повече от 75%, други 15,1% говорят за 51-75% сиви практики в бранша, а според 27,2% сивите елементи са между 26 и 50% от дейността в бранша. Но самите работодатели от бранш „Туризм“ са склонни към даване на по-ниски оценки и като цяло преобладава оценката за 26-50% сиви елементи в бранша. Забелязва се желанието на работодателите от бранш «Туризм» да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко сиви елементи и повече външно привнесени проблеми.

Туризмът е типичен пример за бранш, търпящ кумулативните негативни ефекти от сиви практики и в други браншове. Поради нематериалния характер на продуктите/услугите, които произвежда, туризмът предразполага в по-висока степен към прилагането на сиви практики. Продуктът на туризма са услугите (настаняване и обслужване в хотели, квартири, ресторанти, други заведения, плажове и т.н.) и дейностите по тяхното изпълнение. Те могат да се отчитат единствено чрез платежните документи, издадени на клиентите. Изтъкнатата продуктова специфика на туризма го прави широко поле за приложение на практики на неформалната икономика. Не случайно една от най-разпространените практики на неформалната икономика в туризма е укриването на платежни документи и обороти с цел реализация на по-високи приходи и печалби.

Според работодателите от бранш „Туризм“ основните прояви на неформалната икономика в туризма са свързани на първо място с нарушаването на трудовите правоотношения. Най-често посочваният от работодателите пример за сива икономика в туризма са неправилно или неточно съставените трудови договори, работата с удължено работно време, наемането на работници на по-ниско от реалното заплащане и допълнително плащане на „пари под масата“, нередовното изплащане на трудовите възнаграждения, нарушеното право на отход, почивка и отпуск и по-ниското от реалното или изобщо липсата на социално и здравно осигуряване.

Втората основна ниша на сиви практики в бранш „Туризм“ са финансовите нарушения. Става дума за неиздаване на финансови документи (фактури и касови бележки), отчитане на по-ниски обороти от реалните, отчитане на по-ниска печалба от действителната и големи парични плащания в брой. Както се вижда, основните прояви на неформалната икономика в туризма покриват както финансовите отношения на фирмата, така и отношенията между работодателя и персонала. Стремелът е по незаконен начин да се снижат разходите, за да се увеличат приходите. Работодателите си дават съвсем ясна сметка, че това са наказуеми неща, но въпреки това ги правят, рискувайки репутацията и дори свободата си. Типичното сиво лице на бранша се припознава в три сиви практики: неплащането на пълен размер данъци върху печалбата (според 62,0% от работодателите в бранша); неплащането на пълен размер осигуровки (по мнение на 54,0% от работодателите в бранша) и плащането на пари на ръка (посочена е от 44,0% от работодателите в бранша).

Споделената отговорност между работодатели и работници е част от сивото лице на бранша. Според 36% от работодателите от бранша сивите практики тук съществуват, защото това е желанието и на двете пряко ангажирани в туристическите дейности, страни. „Посивяването“ на фирмите се разглежда като изход от кризата. Над 90% от работодателите от бранша са наясно, че "сивата икономика удря по джобовете на всички ни", но 60% считат, че често това е единственият начин за осъществяване на рентабилна дейност.

Сивият сектор в туризма е продукт не само да обективно съществуващите в страната условия за развиване на стопанска дейност. Има някои специфични фактори и проблеми, които допринасят допълнително за разгръщането на сивия сектор в туризма. Това са:

- Наличието на голям брой некатегоризирани туристически обекти;
- Завишената категоризация на някои туристически обекти и лошото качество на предлаганите услуги;
- Неспазването на концесионни договори за плажовете по Черноморието;
- Незаконното строителство и незаконно придобити имоти;

- Наличието на нелицензирани туроператорски и турагентски фирми, които извършват нелегална дейност;
- Разминаванията между цените за българи и чужденци за предлаганата услуга, което е сигнал за нарушаване на човешките права и дискриминация;
- Голямото текучество на кадрите в туристическия бранш, породено от нежеланието на повечето фирми да инвестират в човешкия капитал;
- Сключването на голям брой сделки с недвижими имоти по данъчна оценка, а не по истинската договорна цена;
- Финансовите проблеми на туристическите фирми.

Работодателите от бранш „Туризм“ насочват към няколко основни видове мерки и политики за ограничаване на сивите практики в туризма.

Нужна е промяна в законодателството - по мнението на работодателите от бранша в момента законодателството стимулира към сиви практики и „наказва“ светлия бизнес. В същото време, рискът от разкриване на нарушенията на законодателството е нищожен, а отговорността за тези, които все пак биват "изловени" - символична. Решението е да се стимулират изрядните и да се въведат много по-строги санкции за нарушителите.

Необходима е спешна промяна на нормативните актове, така че общините да имат повече правомощия. Необходимо е да се провокира обществен дебат за нуждата от по-активно включване на общините в решаването на проблемите и овластяването на общините с повече възможности за контрол върху туристическите обекти, съответно упражняване на по-строг контрол на дейностите на фирмите в бранша.

Важен лост за ограничаване на дела на нелицензираните туроператорски и турагентски фирми е да се обяви ред в регистрацията им и тази информация да бъде дадена на граничните пунктове.

Изходът трябва да се търси в повишения контрол на държавните институции над фирмите и компаниите. От друга страна, е нужен засилен контрол върху публичните институции и чиновници, свързани с този бизнес. Преобладава мнението, че засиленият контрол над сивата икономика и намаляването на данъчната тежест ще подобрят състоянието на фирмите в туризма.

interesnoto.net

✓ Сивата икономика в бранш туризм

<http://interesnoto.net/novina/sivata-ikonomika-v-bransh-turizym/10954>

Според оценките от националните изследвания, направени в рамките на проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, реализиран от Асоциация на индустриалния капитал в България, след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на сивия сектор. Всеки десети работодател (11,3%) в национален мащаб счита, че сивото в бранш „Туризм“ е повече от 75%, други 15,1% говорят за 51-75% сиви практики в бранша, а според 27,2% сивите елементи са между 26 и 50% от дейността в бранша. Но самите работодатели от бранш „Туризм“ са скл...

novinibg.info

✓ Сивата икономика в туризма гони 50 на сто

<http://www.novinibg.info/story/sivata-ikonomika-v-turizma-goni-50-na>

Сивата икономика в туризма е 26-50 на сто, смятат работодатели от бранша.

Това показват данни от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България, разпространено от пресцентъра на работодателската организация.

Забелязва се желанието на работодателите от бранш "Туризм" да създадат видимо по-приемлив образ на бранша, с по-малко "сиви" елементи и повече външно привнесени проблеми, посочват анализаторите на асоциацията.

Според оценките от националните изследвания, направени по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика", осъществен от асоциацията, **след строителството, туризмът е вторият бранш с най-високи нива на "сивия" сектор.**

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](http://www.klassa.bg)

✓ Разпределят дяловете във вноската на Европа към МВФ

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/190276-%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8F%D1%82+%D0%B4%D1%8F%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5+%D0%B2%D1%8A%D0%B2++%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BD%D0%B0+%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0+%D0%BA%D1%8A%D0%BC+%D0%9C%D0%92%D0%A4>

Министрите на еврозоната плюс някои от страните от ЕС вчера обсъдиха в конферентен разговор последните промени в договора за Европейския стабилизационен механизъм и увеличаване на ресурса на Международния валутен фонд.

Припомняме, че на срещата на евролидерите на 8 и 9 декември се реши страните от еврозоната да осигурят 150 милиарда евро на МВФ, а останалите 10 страни от ЕС да се включат с 50 млрд. Тези средства ще постъпят в специална програма на фонда за оказване на помощ на държави от валутния съюз, изпитващи финансови затруднения заради огромните си държавни дългове. Преговорите между финансовите министри колко точно да бъдат вноските продължаваха до редакционното приключване на броя. Според „Уолстрийт джърнал“, цитирайки източник от фонда, финансовите министри

ще намалят общата сума до 150 млрд., а не 200. „Файненшъл таймс“ написа, че Дания се е ангажирала със сума от 5,4 млрд. евро. Чехия е била помолена да внесе 3,5 млрд. евро, което е 10% от валутните ѝ резерви и предизвика остър дебат в страната. Вчера Полша реши да отпусне на МВФ кредит от 6 млрд. евро, съобщи министърът на финансите Яцек Ростовски, цитиран от ИТАР-ТАСС. Според него европейските страни ще съберат за фонда най-много 150 милиарда евро, но предвид огромното увеличение на ликвидностите за търговските банки благодарение на Европейската централна банка (ЕЦБ) тази сума ще бъде достатъчна.

Пак според "Файненшъл таймс" България, Унгария и Румъния няма да правят вноски, било защото получават помощ от МВФ, било защото още не са изплатили минали задължения към фонда.

През 2007 г. България изплати окончателно задълженията си към фонда и към момента няма никакви финансови ангажименти към институцията и няма намерение да поема такива, припомнят от Министерството на финансите. Оттам бяха категорични, че по предложението за увеличаване на капацитета на МВФ чрез сключване на двустранни споразумения страната ни няма да участва във финансирането на програми за подпомагане на финансово недисциплинирани държави. Подкрепяме обаче идеята на държавите от Еврогрупата за въвеждане на правило за вземане на решения от страните по договора с 85% мнозинство в изключителни случаи. Ние не сме страна по договора за Европейския стабилизационен механизъм и нямаме финансови обвързаности по него, категорични са от администрацията на финансовия министър Симеон Дянков, който също вчера взе участие в преговорите.

✓ 294 хил. работни места са закрити за година

http://www.klassa.bg/news/Read/article/190273_294%D1%85%D0%B8%D0%BB+%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B8+%D0%BC%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B0+%D1%81%D0%B0+%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B8+%D0%B7%D0%B0+%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0

Само през миналата година у нас са закрити 294 хил. работни места, но безработицата не е толкова страшна, колкото липсата на инвестиции, обяви изпълнителният председател на БСК Божидар Данев. Според него запазва се тенденцията сред работодателите да намаляват броя на работните места в компаниите си. А почти всеки трети, или около 30% от запитаните мениджъри, отговаря, че има планове догодина да съкращава още служители“. Само 8% от анкетиранияте планират да увеличат броя на служителите във фирмите си, 17% още не са взели решение, други 46% не смятат да променят броя на работните места спрямо тази година, сочи анкетата на БСК.

Фактът, че не се разкриват нови работни места, е показателен за липсата на инвестиции. Но закриването на работни позиции означава лоша бизнес среда като цяло. Докато през 2008 г. инвестициите у нас възлизат на 29 млрд. лв., през деветмесечието на 2011 г. са паднали драстично - до 1 милиард лева, добави Данев.

Същевременно инвеститорите твърдят, че въпреки сериозното отражение на икономическата криза върху бизнес средата у нас голяма част от фирмите продължават да изпитват глад за квалифицирани тесни специалисти. Анализът на БСК сочи, че интересът на работодателите и през 2012 г. ще бъде насочен главно към наемането на висококвалифицирана работна ръка. Според Божидар Данев на пазара на труда продължава да е налице парадокс, при който има работа за високоспециализиран труд, но няма достатъчно кадри за този вид дейност. В същото време държавата продължава да харчи пари за образователни специалности, с които пазарът на труда е пренаситен, като примерно административни специалности. Съществува глад за тесни специалисти – за електроинженери, строителни инженери, но от общи работници няма нужда, каза Данев. Според анкетата на БСК при наемането на персонал 63% от работодателите най-често установяват у работната сила липса на професионални компетенции, а 58% твърдят, че на подчинените им липсва дисциплина.

✓ Драгомир Стойнев, председател на комисията по труда и социалната политика в Народното събрание: Основният проблем на пенсионната реформа е в приходната част

http://www.klassa.bg/news/Read/article/190226_%D0%94%D1%80%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80+%D0%A1%D1%82%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D0%B5%D0%B2%2C+%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB+%D0%BD%D0%B0+%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0+%D0%BF%D0%BE+%D1%82%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B0+%D0%B8+%D1%81%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0+%D0%B2+%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE+%D1%81%D1%8A%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%3A++%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D1%82+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC+%D0%BD%D0%B0+%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0+%D0%B5+%D0%B2+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82+

- Г-н Стойнев, каква, според вас ще бъде съдбата на пенсионната реформа, след като Народното събрание отхвърли вето на президента Георги Първанов?

- ГЕРБ направила пенсионна реформа, която няма сериозна подкрепа на политическо ниво, тъй като нито една политическа партия извън ГЕРБ не застава зад нея. Изключвам независимите депутати, които също я подкрепят.

Извън парламента липсва и обществена подкрепа за такава реформа. Всички сме свидетели на вълната от социално недоволство, която заля страната и ясно показва, че политиката по отношение на пенсионирането не е приета от никого. Ние от Коалиция за България многократно предлагаме конкретни мерки за компенсиране увеличаването на стажа и възрастта, защото смятаме, че в момента нищо не налага увеличение на възрастта по формулата, по която това бе прието да стане. Смятаме, че мерките, които трябва да се вземат, трябва да бъдат в приходната част, а не както ГЕРБ правят – в разходната част. Защо казвам, че основният проблем на пенсионната реформа е в приходната част? Проблемът идва от липсата на осигуровки. А защо има липса на осигуровки? За две години и половина са загубени 300 000 работни места. Работодателите прекалено лесно се съгласиха с увеличаване на стажа и възрастта, но те не поеха никакъв ангажимент за

изсветляване на икономиката. Нека правителството обясни дали са водени такива преговори с работодателските организации и ако да, да кажат какви ангажименти поемат работодателите. Второ – богатите хора в България трябва да бъдат съпричастни с кризата. Не можем да натоварваме едно и също поколение и най-вече бедните хора с тежестта от кризата. Ние предложихме увеличаване на максималния осигурителен доход. В България той е 2000 лева и от четири години не е пипан. Предлагаме той да стане 2700 лева. След това 2900 лева. Тоест да бъде равен на десет минимални работни заплати. Така богатите хора също ще бъдат съпричастни с кризата. Това води от един приход от 122 млн. лв. в ДОО. Българската държава трябва да избере увеличаване на стаж и възраст или ниски осигуровки. Няма държава в света, която да има едновременно ниски данъци и ниски осигуровки. Затова ние предлагаме увеличаване на вноската за пенсии от 1% на 2%. Това е допълнителен приход от 180 млн. лв. и също увеличаване на вноската за пенсии с 1,2 пункта, което ще доведе до приход от 210 млн лева. Това е пакет от мерки от приблизително 500 млн лева, които могат да дадат ефект върху дефицита в държавното обществено осигуряване и да не доведат до увеличаване на стажа и възрастта. Мога да отправя едно конкретно предложение към министъра на труда и социалната политика - всички плащания, които са свързани със социално подпомагане, трябва да бъдат извадени от системата на НОИ. В случая говорим за социалната пенсия за старост, за социалната пенсия за инвалидност, за вдовишките добавки. Те не са обвързани с осигурителен принос. Затова се получава един огромен дефицит. Управляващите в момента не могат да компенсират този дефицит и избират най-лесното и възможно най-болезненото решение – вдигат стажа и възрастта.

- Какви са следващите ходове на опозицията, след като парламентът отхвърли наложеното вето на пенсионната реформа?

- В момента събираме подписи да сезираме Конституционния съд. Имаме конкретни мотиви, които вече са разписани. Не мога да кажа дали тази реформа е противоконституционна. Само конституционен съдия може да се произнесе, но ние имаме конкретни мотиви. Начинът, по който бе вкарана тази пенсионна реформа - на тъмно, на второ четене, не позволи на народните представители от опозицията да направят предложения по направените промени.

- Не е ли предварително обречено сезирането на Конституционния съд ?

- Ние два пъти сме сезирали Конституционния съд по отношение на трудовата политика и два пъти Конституционният съд е показвал червен картон на правителството. Сега също смятаме, че можем да постигнем успех.

- Споменахте за протести, които заливат България, но не мислите ли, че те са доста вяли и опозицията не намира сериозна подкрепа сред хората?

- Опозицията все още не е организирана протест. Протестите, за които вие ме питате, наистина не са организирани от опозицията, а са подкрепяни от нея. 2012 година се очертава като една много тежка година от икономическа, финансова и политическа гледна точка. Смятам, че социалното напрежение ще се изостри, тъй като сметките продължават да нарастват. Доходите замръзват. Покупателната способност се свива. Крайно време е българинът да разбере, че е по-добре да излезе на улицата и да предяви претенции към правителството, отколкото да си изключи парното.

- Под опозиция имате предвид Коалиция за България и нейните партньори ли?

- Да, имам предвид Коалиция за България с главна действаща партия БСП. За другите партии, които са опозиция, а пък после стават близки до управляващите, сами разбирате - ние с тях диалог не можем да водим. Истината е, че в България животът на хората не се подобрява. Управляващите казваха доскоро, че виновна беше тройната коалиция. Сега пък виновно е международното положение. Крайно време е това правителство да покаже, че има конкретна политика. Не краткосрочна, а да се погледне в перспектива. Защото имаме голям проблем с работната сила – тя е застаряваща и трудно се обновява. Имаме проблем с квалификацията на тази работна сила. Имаме демографски проблем, който е свързан и с националната сигурност. През 2015 г. ще имаме пик на демографската криза и ние трябва да се погрижим за младите семейства, за преквалификация на работната сила, за хората, които никога не са се осигурявали – да разберат, че трябва да започнат да работят и да се осигуряват. Това са политики, които не могат да бъдат свършени за един мандат. Трябва да има консенсус по тези политики между различните политически сили в страната. Така че, когато една политическа сила дойде на власт, примерно догодина, да изпълнява тези политики, по които вече е постигнат консенсус. Но виждате, че тук, в парламента, такива дебати няма. Мнозинството не смее да се противопостави на правителството, защото те са избрани от Бойко Борисов. Те нямат политическа история, те продължават своето съществуване единствено благодарение на министър-председателя. И аз ги разбирам. Но това не е нормално, защото в една нормална парламентарна република истинските, най-важните решения се взимат след задълбочен политически дебат, където има сблъсък на аргументи.

- Промените в Кодекса на труда също предизвикаха остра дискусия. Опозицията би ли могла да нанесе някакви корекции в предложенията на управляващите?

- На този етап трудно мога да съм оптимист. Ние отиваме към прекалени крайности. Във време, когато ръстът на безработицата е най-висок в целия ЕС, да наказваш работника за това, че работи без трудов договор - за мен лично е скандално. Вярно е, че във всеки договор има две страни - работодател и работник. Но когато е криза, когато няма работни места и всеки е готов на всичко, за да изхранва своето семейство, виновникът за липсата на трудови договори не е работникът. През последните 20 години дори автентичната десница никога не си е позволявала подобна мярка – да го наказва за това.

- Какви ще са последиците от ограничаването на броя на работодателските организации в тристранния съвет?

- ГЕРБ направи така, че си избра с кои работодателски организации да бъде партньор – тези, които изпълняват волята на правителството. Останалите - които противоречат и имат свое собствено мнение, бяха изхвърлени. За мен лично това не е нормално. Това говори за начин на управление, който не споделям.

- Как ще коментирате данните на Евростат, посочващи България като една от най-бедните страни в ЕС?

- Ние от Коалиция за България многократно предупреждавахме, че за да се намали бедността, трябва да се увеличат доходите. Доходите се увеличават чрез пенсии и работни заплати. България е единствената държава, която Европейската

комисия сочи с пръст и казва: вие сте единствените в ЕС, които имате проблем с бедността. В пленарна зала обаче няма никакъв дебат по този въпрос.

- Каква равностетка бихте направили за работата на вашата парламентарна комисия в края на годината?

- Това беше една много тежка, изборна година. Нормално беше да прехвърчат доста искри. Коалиция за България подкрепи множество закони, които касаят по-гъвкави мерки за пазара на труда. За съжаление обаче, след като тези закони излязат от парламента, изпълнителната власт някак не съумя да ги прилага. Усеща се липса на конкретни мерки, така че хората наистина да усетят този консенсус. Мога да кажа, че дебатите в комисията бяха горещи, ползотворни, но законите, които излизат от парламента, не дават очаквания ефект.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Георги Ганев: Концентрация на държавни пари през една банка към медии изкривява публичния дебат

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1156605>

С Георги Ганев, икономист, разговаря МИЛА ГЕШАКОВА:

- Шефът на Корпоративна търговска банка Цветан Василев казва, че трябва да се смени целта на модела на икономиката ни от неолиберален към неокейнсиански. Как да разчетем това послание, при положение че тъкмо КТБ, която г-н Василев ръководи, държи голяма част от парите на държавни предприятия?

- Не знам какво има предвид г-н Василев, защото за огромно съжаление и двете понятия - либерализъм и неолиберализъм, от една страна, и кейнсианство и неокейнсианство, от друга, започнаха много сериозно да се изтъкват откъм смисъл особено при дебата в България. Защото ги използват много хора, които не знаят за какво става въпрос. Опасявам се, че за да отговоря на вашия въпрос, трябва да попитам самия г-н Василев какво разбира под неолиберализъм, къде го вижда този неолиберализъм в България, и какво разбира под неокейнсианство. Защото използването на такива термини в момента не дава яснота какво има предвид по отношение на конкретни действия.

Много е вероятно да става дума за често срещана идеологическа склонност у хора, чийто бизнес в много голяма степен зависи от държавата и от нейните политически решения. Обикновено хора, които се справят в една конкурентна среда благодарение на собствената си способност да предоставят услуги на други, равностойни на тях хора, разсъждават по-различно. Ако г-н Василев има предвид някакви държавни инвестиционни намеси, е едно, а ако има предвид някакво държавно стимулиране на потребление, е друго. Трето е, ако има предвид някакъв държавен стимул на износа. За да го разберем наистина, общото говорене за неокейнсианство или либерализъм в случая не може да ни помогне.

- Разследване на "24 часа" показва, че сектори като енергетика, пътно строителство, целият ни военно-промишлен комплекс и част от търговските дружества на Министерството на отбраната всъщност държат парите си в Корпоративна банка. Как оценявате такава практика?

- Теоретично е възможно те да държат парите си там, защото тази банка предоставя най-добри условия. От друга страна, тогава би трябвало да видим и много други предприятия, не само собственост на държавата, да са направили същия избор, ако наистина условията в тази банка са толкова прекрасни. В съотношението привлечени откъм държавни предприятия депозити спрямо такива, привлечени от граждани и други частни предприятия в КТБ, делът на първите изглежда многократно по-висок, отколкото в останалите банки. Т.е. става очевидно, че стратегията на КТБ е да привлече парите именно на държавните предприятия.

- Но с част от тези пари КТБ финансира и медии.

- Да, така е. Много добре се знаят връзките на КТБ с различни медии в България - и печатни, и електронни. Това може да бъде разглеждано и откъм политикономическата страна на анализа, която няма много общо с кейнсианство и неолиберализъм, защото тези две школи са в макроикономическия анализ. А политикономията в момента е една доста единна дисциплина.

Та откъм политикономия се виждат една съвсем ясна връзка и възможност чрез подобно поведение от страна на държавата да бъде регулирана медийната сфера, съответно публичният дебат, при това по не съвсем открит и прозрачен начин. Въпреки че, от друга страна, ние в България си знаем всичко. И някои медии въобще не могат да ни изненадат. Но от гледна точка на връзката между политическа система и икономика такава концентрация на държавни пари през една банка към медии създава възможност за известно изкривяване на публичния дебат.

- Не се ли създава по този начин, с тези пари една паралелна икономика в държавата?

- Да не забравяме, че става дума за държавни предприятия. И че в огромната си част парите на държавата са в БНБ. Разбира се, че държавата харчи много повече - на година милиарди отиват в обществени поръчки, също по най-различни програми и, разбира се, за социално подпомагане. Така че чрез тези канали държавата има много по-голяма възможност да влияе върху стопанските процеси в икономиката, отколкото чрез този конкретен канал, който е за неколкостотин милиона. Разбира се, от гледна точка на бизнеса на самата банка да имаш такава голяма експозиция към един-единствен собственик, какъвто е държавата, е леко рискована стратегия.

- Защо?

- Защото държавата днес обича, а утре може и да не обича.

- От всичко казано дотук какъв е все пак българският прочит на неокейнсианството?

- Много отдавна се занимавам с този въпрос и съм стигнал до някои изводи. Разбира се, някои от тях може и да не са верни - никое изследване не е съвършено. Но основната визия на неокейнсианството е в голяма хармония с душевността на много българи и макар днес да има видима поколенческа промяна, мисля, че този извод остава. А той е, че твърде голяма част от българите виждат пътя към успеха или към забогатяването чрез преразпределение от останалите.

Т.е. българите се опитват да преуспяват, вземайки от другите през държавата. В този смисъл кейнсианството е просто перфектната идеология за подобна житейска стратегия.

- Има ли други страни по света, където държавни предприятия да държат парите си в една банка?

- Поначало държавните предприятия в други страни не са чак толкова много и толкова важни, колкото у нас. Ако мислим за англосаксонския тип модели, в Щатите например енергетиката не е държавна. А в България, общо взето, основно доминират суми от енергийните предприятия. За мен обаче е любопитно какво е финансовото им богатство, къде са им били депозитите допреди няколко месеца и къде са те сега, ако не е търговска тайна. Ще се радвам да науча това. Но предполагам, че на други места, в самите държавни предприятия има известна диверсификация да не си държат всичките яйца в една кошница. Ще бъда изненадан да видя подобни пропорции като в КТБ и другаде.

- Ще се окаже ли спасителен за еврото новият фискален съюз, в който участва и България?

- Трябва да направим малко разграничение - фискалният съюз е дългосрочна мярка. А самият израз "за спасяване на еврото" означава някакви краткосрочни действия. Краткосрочният спасител на еврото може да е Европейската централна банка. Така че големият въпрос е доколко този фискален съюз, това съобщение за стратегическата насока на промяна на нещата в Европа (защото те драматично трябва да се променят в сравнение с това, което беше досега) ще даде основание на ЕЦБ да покрие текущата криза. Предстои да разберем отговора.

- Каква е икономическата ви прогноза за България през 2012 г.? Бившият социален министър Иван Нейков каза, че трябвало да се радваме, ако сме толкова зле, колкото през 2011 г.

- Тази мисъл на г-н Нейков е напълно разумна. 2012 г. е проклятието на прогностика, защото всяка разумна прогноза представлява някаво усредняване от възможните варианти. За съжаление обаче догодина възможните варианти са или ясен плюс, или ясен минус и нищо по средата. Така че, ако някой каже, че нещо ще стане догодина и то стане, той просто е залагал и е играл хазарт.

Аз давам два варианта. Те са доста ясно очертани и не може да има нещо по средата. Или в Европа няма да има криза, което означава, че може би ще се движим с малко по-добри темпове от тазгодишните. Защото последните данни показват известно съживяване на вътрешното потребление и намаление на спада във вътрешните инвестиции. Другият вариант е Европа да се спихне. Тогава няма как и ние да не изпаднем в рецесия.

ВИЗИТКА

Роден на 16 ноември 1967 г.

Възпитаник на Първа английска езикова гимназия в София

Получава бакалавърска степен по икономика и бизнесадминистрация в Грийсланд колидж в Айова и магистърска степен по икономика в университета "Сейнт Луис" във Вашингтон, САЩ

От 2003 г. е асистент в Стопанския факултет на СУ

От 2005 г. е председател на УС на Българската макроикономическа асоциация

Програмен директор на Центъра за либерални стратегии в София

Член е на групата икономисти MacroWatch

Вестник Стандарт

✓ Пактът на Дянков и с таван на дълга

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?id=2011-12-20&article=393189>

Пактът за финансова стабилност на финансовия министър Симеон Дянков най-вероятно ще бъде променен. Това заяви самият той след разговор с финансовите министри от еврогрупата. Очаква се в пакта да бъде въведен и максимален таван за дълга, който държавата може да поема. Един от вариантите, които са обсъждани и с РЗС, и с независими депутати, е максималният дълг да е 40% от БВП, или две трети от максимално допустимия дълг за страните, членки на ЕС, според Маастрихтските критерии. По същия начин е заложен и бюджетният дефицит от 2%, уточни Дянков. Вчера до късно финансовите министри са обсъждали европейския стабилизационен механизъм и увеличаването на вноските за МВФ. България е отказала да се включи в допълнителните вноски за фонда. Заемаме тази позиция, защото МВФ не изигра добра роля в последните три години за преодоляване на кризата - особено в Гърция. Освен това не сме съгласни с принципа дисциплинирани държави като България да дават пари на недисциплинираните, коментира Дянков. Допълнителните вноски за МВФ били одобрени от пет държави извън еврозоната - Чехия, Дания, Полша, Швеция и Великобритания, които ще се включат с вноски от 3,3 млрд. до 11 млрд. евро. Общо допълнителните вноски към МВФ ще бъдат над 200 млрд. евро. По отношение на европейския стабилизационен механизъм министрите са коментирали дали да бъде до или точно 500 млрд. евро, както и дали да започне да действа от 1 юли 2012 г. вместо от 2013 г. Дянков подчерта, че България няма ангажимент към вноските за механизма. Очаква се и останалите държави от ЕС да въведат пакт за финансова стабилност. Той ще задължава правителствата да държат дефицитите си под 3%, а дълга под 60% от БВП. Пактовете трябва да се приемат до края на март 2012 г.

Вестник Сера

✓ Кризата утвърди емигрантите като инвеститор №1 у нас

<http://www.segabg.com/article.php?id=582666>

Ролята на емигрантите като доставчици на стоки от модерния свят вече се поизчерпа, тъй като у нас има всичко, което може да се види в магазините на Рим, Мадрид, Лондон и т. н. Но те продължават да бъдат най-значителният източник на средства в страната - парите им обаче не са насочени вече изцяло към подпомагане на семейството в родината, вече немалко емигранти инвестират в бизнес в България.

Емигрантските пари са повече от привлечените капитали

По данни на централната банка за първите десет месеца на годината в България са влезли близо 680 млн. евро емигрантски

пари, като страната ни е на второ място в Европа по приток на такива капитали. За цялата 2010 г. преводите от емигрантски пари се оценяват на 760 млн. евро. Да не забравяме обаче, че БНБ отчита само преводите по банков път, а не се знае колко още влизат в брой или под формата на стоки. Също така според европейското законодателство централният трезор отчита само преводи над 50 000 евро, а търговските банки все по-рядко подават информация за по-малките трансфери. Сумата и така си е значителна, като се има предвид, че голяма част от българите в чужбина са базирани в Европа, която през 2011 г. отбеляза високи нива на безработица. А и парите, които постъпват от емигрантите, отново са повече от привлечените чужди инвестиции. За същия период: януари - октомври 2011 г., чуждестранни компании са вложили в България 668 млн. евро. Освен това трансферите от емигранти се запазват на относително постоянни нива за разлика от чуждите инвестиции, които от години намаляват. "Когато икономиката беше в период на бърз растеж, в страната влизаха много инвестиции. Но днес, когато притокът на чужди пари е съвсем малък - дори последните данни показват, че от България изтича капитал, а не се влива, тези емигрантски средства започват да стават един от важните механизми за формиране на капитал в икономиката", коментира пред "Радио България" макроикономистът от "Индъстри Уоч" Георги Стоев.

И още едно сравнение - според "Отворено общество" 80% от трансферите отвън са равни на трансферите на централния бюджет към НОИ.

Според БНБ само 50% от българите в чужбина изпращат пари у нас. Трябва да се има предвид, че трансферите от чужбина са два вида - от трайно заселили се в странство хора и от временно заети там, например на сезонна работа. Трудно е да се каже колко точно са нашенците в странство, но се предполага, че са около 1.2 млн. души. Български общности има в близо 70 страни в света. Най-голямата е в САЩ - 300 000 души, като 1/6 са в Чикаго. В Испания има около 170 000 души, 150 000 живеят в Гърция, а по 100 000 души - в Италия и Великобритания. Основните отрасли, в които са заети българите в чужбина, са хотелиерство, строителство, почистване и търговия, а от 2009 г. насам - и земеделие във Великобритания. Не е тайна, че "изнасяме" и много IT специалисти. Изследване на БАН отчита, че близо 15% от трудоспособното население на страната (650 000 души) са си изкарвали по един или друг начин прехраната зад граница през последните 5 години. Около 450 000 българи са се върнали у нас основно заради съкращения във фирмите им или липсата на работа. Но 20% от тях кроят планове отново да заминат за чужбина. Около 200 000 пък са гурбетчиите ни навън, които изследването нарича "текущи емигранти". Това са хората, които заминават най-вече за сезонна работа, но непрестанно поддържат контакт с България и пращат пари на близките си.

Основен мотив за изпращане на средства към родината остава желанието да бъдат подпомогнати роднини

Испания е сред страните с най-много емигранти като цяло и българи в частност. Две трети от сънародниците ни там твърдят, че са се преместили заради по-високия стандарт на живот, но 12.5% признават, че са го направили от нужда - за да помагат на семействата си. Годишно от Испания в България влизат 162 млн. евро. Семействата на емигрантите използват получените пари най-често, за да си купуват лекарства и да плащат лечението си. Една четвърт от средствата биват похарчени именно за медицински услуги.

Всеизвестно е, че при завръщанията си емигрантите масово използват парите си за лечение. Много от тях се прибират специално за посещение при зъболекаря. Причината е, че дори просто поставяне на пломба в чужбина е в пъти по-скъпо, отколкото в България. За самите българи сядането на зъболекарския стол може да е едно от най-сериозните пера в бюджета, тъй като понякога дори една-единствена интервенция може да надмине 100 лв. За емигрантите обаче всяка цена у нас е по-изгодна от тази в страната, която обитават.

Подобна е ситуацията при повечето медицински услуги. Макар в чужбина някои работодатели да осигуряват безплатни прегледи като част от заплащането за лечение, не всички емигранти имат осигуровки или средства за качествено здравно обслужване.

По една десета от парите отиват за образование - най-често покриване на такси във висшите учебни заведения, както и за изплащане на заеми. Част от средствата се използват за ремонт на жилището или покупка на нови електроуреди. Основна част от "испанските" пари влизат в джоба на роднините, като само 0.6% се вливат в бизнес. Това обаче не може да се твърди за всички трансфери от чужбина като цяло.

Напоследък все повече емигранти инвестират у нас под различна форма. "Голяма част от тях следят какво се случва в България. И то не от патриотични, а от бизнес съображения", заяви преди време проф. Гарабед Минасян от Института за икономически изследвания към БАН. Емигрантите са наясно с цените и с възможностите за бизнес у нас, където може да се спечели и от какво. Дори да нямат намерение да се връщат в родината скоро, много по-добре е да печелиш в развита, но да харчиш парите си в слабо развита икономика. Такъв е основно подтикът на българския емигрант да връща пари в родината си. "За разлика от други развиващи се страни предназначението на тези преводи у нас вече не е толкова поддръжка на семейството, а опит за печелившо инвестиране", смята Минасян.

Най-предпочитаната инвестиция остава недвижимата собственост

По данни на института "Отворено общество" трансферите отвън имат 10% влияние на пазара на недвижими имоти у нас и динамиката на жилищното строителство. Немалко емигранти използват изгодните в момента цени на имоти, за да подсигурят евентуалното си завръщане. Друга често срещана практика е купуването на апартамент, на който се прави основен ремонт и след това се отдава под наем. По-заможните пък просто си осигуряват жилище в зимните или летните курорти за почивките. Няма официални данни за това, доколко българските емигранти развиват бизнес у нас, но е факт, че много от тях се чувстват по-сигурни в сегашната икономическа ситуация и се престахват за инвестиции, които допреди година-две бяха немислими. Причината е, че в момента цените на недвижимите активи - жилища, офиси, магазини, складове и др., се понижиха значително в сравнение с пазара преди две-три години, когато подобна инвестиция изискваше много по-голям наличен капитал.

Англиският историк Томас Фулър е казал: "Парите раждат пари." Затова можем да се надяваме, че парите отвън, инвестирани под различни форми тук, ще привлекат и други средства.